

Oslo, 25.01.2008

Miljø- og utviklingsminister Erik Solheim
Justisminister Knut Storberget

Motorferdselloven – Kommunalt anarki, håndtering av anmeldelser og behov for styrket lovverk

Norges Naturvernforbund vil med dette gjøre dere oppmerksom på en situasjon, som vi mener er uholdbar og derfor krever mottiltak - både fordi den skader natur og miljø, ødelegger for rekreasjon, friluftsliv og naturopplevelse, påvirker menigmanns rettsoppfatning på en negativ måte og viser nødvendigheten av en styrking av lovverket.

Kommunene har etter dagens lov / forskrift myndigheten til å innvilge dispensasjoner fra det generelle forbudet mot motorferdsel i utmak. Finnmark og Nord-Troms har en særordning med åpne scooterløyper. Det er henholdsvis ca 5 500 km og 600 km slike løyper i de to fylkene. De dekker ca 58 000 km² areal, dvs. at det er mer enn 1 km løype pr 10 km² areal. Dette burde være rikelig!

Fra begynnelsen var dette "isfiskeløyper". Hensikten var å gjøre det lettere for folk å komme inn til fiskevann langt inne på vidda. Når det blir mange scootere i en kommune, blir det mye trafikk, og folk ønsker å kjøre andre steder enn "alle andre". Altså søker de dispensasjon, og en negativ spiral, med stadig mer motorisert fritidskjøring som spiser seg inn i stadig større områder med akselererende naturslitasje og miljøbelastning, er i gang.

Noen kommuner synes ikke løypenettet er stort nok, men istedenfor å arbeide den formelle vei for å utvide løypenettet, innvilger de hundrevis av dispensasjoner for kjøring i forbindelse med isfiske. Når slike dispensasjonsvedtak er påklaget, har Fylkesmannen erklært at kommunen ikke hadde hjemmel i motorferdselloven til å innvilge dem, og inndratt tillatelsene. Videre har Fylkesmannen gjerne krevd at kommunene endrer praksis til å bli i samsvar med loven. Fylkesmannen har også i møter med kommunene gjort dem oppmerksom på hvordan motorferdselloven skal forstås.

Noen kommuner har likevel ikke endret praksis. Flere lokale politikere har sagt offentlig at de ikke vil rette seg etter Fylkesmannens instruks. Deres fortsatte lovstridige praksis må derfor være bevisst. Den utføres med forsett og kan karakteriseres som 'offentlig ulydighet', 'politisk ulydighet' eller rett og slett som kommunalt anarki.

Naturvernforbundet har anmeldt flere kommuner for brudd på straffelovens § 324 / 325 (forsettlig å unnlate å gjøre sin tjenesteplikt / grov uforstand i tjenesten), og har nedlagt påstand om foretaksstraff, jfr. straffelovens § 48 a og b.

Anmeldelsene har ikke ført frem, men er henlagt "etter bevisets stilling". Videre er anmeldelser mot sentrale politikere og byråkrater i kommunene henlagt, også etter klagebehandling. Statsadvokaten skriver som begrunnelse for dette at det er vanskelig å trekke grensen mellom straffbare overtredelser og handlinger som ligger innenfor det straff-frie området for det forvaltningsmessige skjønnet. Politiet regner altså ikke med å vinne en evt. rettssak, til tross for at det er "dungevis" med bevis på lovstridig praksis, og da vil ikke politiet ilegge forelegg.

Vi står altså overfor følgende situasjon:

1. Fylkesmannen har inndratt dispensasjoner som er representative for 90 % av dispensasjonene i kommunene, og erklært at de er i strid med motorferdselloven.
2. Noen kommuner gir blaffen i Fylkesmannens instruks om å endre praksis.
3. Fylkesmannen har ikke andre forvaltningsrettslige midler.

4. Anmeldelser blir henlagt.

Dette strider mot den vanlige manns rettsoppfatning. Vi blir kontaktet av folk som synes dette er urimelig. Blant annet reiser flere dette spørsmålet: – Hvorfor i all verden skal jeg, som menigmann, bry seg om lover og regler som er til for å beskytte miljøet, når politikere som med vitende og vilje gjør ulovlige vedtak, går fri?

Det er åpenbart at situasjonen påvirker folks rettsoppfatning på en uønsket og negativ måte.

Motorferdsellovens § 12 sier at den som medvirker til overtredelse av loven, straffes med bøter. I anmeldelsene har vi vist til dette og hevdet at kommunale vedtak som strider med loven, må være ugyldige, og at kjøringen som skjer med dispensasjonen, er ulovlig. Et lovstridig vedtak om dispensasjon må derfor regnes som medvirkning til ulovlig kjøring.

Politiets svar er at når en person har fått en dispensasjon, så har han lov å kjøre, selv om vedtaket i seg selv viser seg å bli opphevet. Dispensasjonen er altså gyldig, selv om den er lovstridig. Dermed er det lovlig kjøring, og dermed kan kommunen *ikke* straffes for medvirkning til ulovlig kjøring.

Det at slike anmeldelser blir henlagt, og at man heller ikke kan dømme kommunen for medvirkning til ulovlig kjøring, viser at det er høyst påkrevd med en ny lovparagraf, slik som Direktoratet for naturforvaltning (DN) har foreslått, med sanksjonsmekanismer mot kommuner som bryter reglene. Norges Naturvernforbund mener en forbedring av lovverket er nødvendig og støtter DNs forslag.

Hvis politiets antagelse om ikke å vinne en evt. rettssak stemmer, dvs. at en politiker i en rettssak blir frikjent hvis han hevder at han handler innenfor det skjønnet som loven åpner for, mens Fylkesmannen slår fast at det skjønnet han utøver, er i strid med loven, og slik har det vært i årevis, da er det noe galt med lovforståelsen. Her bør de objektive bevis gå foran politikerens subjektive synsing om hva han har lov til.

Naturvernforbundet har innklaget flere kommuner til Sivilombudsmannen for brudd på forvaltningsloven: Det er ingen skriftlig saksforberedelse, og vedtak har ikke saksnummer. Sivilombudsmannen har gitt korreks til Kautokeino kommune (2004), som lovet å forbedre rutineene. Dette har imidlertid ikke skjedd. Også arkivloven er brutt. Det føres ikke offentlig arkiv fra møtene i dispensasjonsutvalget. Fylkesmannen har krevd endret praksis her, men uten resultat.

Det er åpenbart nødvendig å rette på flere forhold ved dagens situasjon. Naturvernforbundet understreker spesielt behovet for å styrke lovverket slik DN har foreslått.

Med vennlig hilsen

Norges Naturvernforbund

Lars Haltbrekken (s)
Leder

Dag T. Elgvin (s)
Fylkeslagsleder

Kopi:
Stortingets energi- og miljøkomité
Direktoratet for naturforvaltning